

✓ ПРОТОКОЛ № II

Станції фіксації і систематизації досвіду

від 4-го квітня 1925 р.

Присутні: т.т. Курбас, Василько, Тигно, Крига, Макаренко, Ірій, Карпенко, Кононенко, Савченко, Лішанський, Стрілкова, Отмар.

Порядок дня: I. питання драматургії.

Як ми умовилися всі товарищи переглянули всі матеріали, які мається під ру-
ками по цьому питанню. Сьогодні не буде певна систематизація цього що
є а просто пройдемо це питання в звязку із практичною роботою, будемо це по-
стільки робити. Постільки питання драматургії являється нашою справою по-
бічної, поскільки не всі ми збирамося бути драматургами, а поскільки це ре-
жисеру потрібно, поскільки питання драматургії має відношення до композіції
індієнровки чи переробки, - уміння драматурга обов'язково потрібне для режи-
сера. Поскільки у нас є свій підхід до справи, постільки ми стараємося перво-
начальні наброски системи скласти як найменше шляхом користування, певни-
ми готовими матеріалами, поскільки ми не робимо наукової дослідчої роботи
в якій переважає усвоення і певна спекуляція у відомих системах і поскіль-
ки ми хочимо і робимо свою систему режисури - ця система театру багато пра-
ктичніше розглядати, всі питання цілком заново з певними як найменш зачеп-
леними чужими формулами, найменше збиваочими, найменше користуватися
в перший час притягнувши весь чужий досвід вже тоді, коли черновий нарис бу-
де матися, зроблений із назбираного нами досвіду. Треба до питання підійти
найбільш спіко, чутко, як цей відповідальний момент від нас вимагає. Оскільки
драматургія у великій мірі являється іменно мистецтвом слова, поскільки
слово така важлива частина фактури драматургії, яка у великій мірі відріжна
драматурга від режисера, постільки це цілком друге мистецтво - постільки це
було б з нашого боку надто сміливо підходити до цього питання не маючи цьо-
го опиту. Тут скористуємося тим що є вініши поправки від драматургії як від
мистецтва компонувати спектакль. Наш театр вже натякає на певні нові закони
драматургії, які досі вважалися може невірними.

Почнемо із практичної роботи. Не оживить нашу роботу, а по друге від разу
воочию поставити їх нам не в теорії а на практиці питання і драматургії і
режисера і композіції спектакля. Зробимо так: ви візьмете собі, якийсь ма-
теріал, який епічний сам по собі не драматичний, матеріал вроді замітки в
газеті і постараєтесь цей матеріал постепенно від лекції до лекції пере-
вести в драматичний розроблений продукт. Для першого разу візьмемо таку заміт-
ку і всі постараємося на підставі цього матеріалу, матеріалу цієї замітки уст-
роїти драматичний конфлікт уможливлюючий розробку його для театру. Коли по-
читаете чи цього Больгентейна чи Клейнера вам буде ясно, що треба уста-
новити в цьому матеріалі, розуміючи під конфліктом суперечність інтересів і
діяння дієвих осіб. Задання вил"ється в таку форму, що в тому матеріалі, який
буде даний і в якому відбувається події, одна після другої, а не одна через
другу, в тих де немає руху сценічної дії, який називамо конфліктом, а без
якого не може бути мови про драму, треба цей матеріал привести в такий стан,
щоби він міг рухатися, щоби досить було піддати його роботі уяви, щоби він
мін в проекції ввої часовій розвиватися в драматичну дію. Візьмемо заміт-
ку із сьогоднішнього більшовика під наголовком: "це треба припинить":
— "Три роки тому назад у нас на Шполянській цукроварні розвалилась стара
лазня. Де-кому це байдуже - у кожного є вана, а робітникам погано - ходили
чорні. І тільки після багатьох постанов загальних зборів у 1923 році з яко-
гось хлівчика зробили лазю. Робив що лазю наш доморослий "технік" Ку-
ровський. За його планом пароваго казана було уміщено там де миється, а ручна
помпа в розрягальні. Хоч і те і друге можна було влаштувати з боку в

маленький прибудові, котра стоїть зараз порожня і тільки іноді саме туди міліція "преступників".

Обслуговує лазню два хлопці. Один топить, другий "кача" воду; і хоча начальство і вибирає самих "хладнокровних", але після жіночої бани ці хлопці тікають, залишаючи навіть свою зарплатню. Продовжується це вже другий рік. Банщиків змінилося вже більш півсотні /у всіх слабі нерви/. Дійшло до того, що всі одмовилися гріти казана в жіночій лазні. Новий доглядач двору почав привчати до цього дівчину, але привчити дівчину не вдалося, бо "накачати" 4.000 відер - це й хлопець не всякий зможе, а в двох нема де повернутися. Тепер робиться так: "качальщику" жінки завязують хусткою очі і він стає в роздягальні "качать" воду. Чи довго це буде - невідомо, але й з завязаними очима "качальщики" чогось не відержують і часто тікають. А може це все тільки хазяйський крок до своєрідного "побуту" під гаслом "долой стид", а може й ще де так провадиться "новий побут".

Цукровик.

Це допис в якому конфлікту немає, а як він є, його треба дослідити, його треба розробити у конфлікт дії. У всякому разі ця замітка являється відправною точкою, ви можете підмінити тему, сюжет, то значить тему яку хочете, можете вставити, що можна розглядати і з боку неурядиці нашої на виробництві, або скажемо, "доморослий технік" словом треба буде тему установити. Сюжет може бути інакший. Ви поступаєте так, як поступив би драматург, немаючи до цього ніякого зобов'язання. Ви установите поси вирішити це аспект, чи це буде в аспекті комедійному чи трагічному, чи в якому будете розробити, правда, що навіть план вже в самого початку буде намічатися, поскільки вже в матеріялі є певні дані на те, в якому плані він може бути розроблений.

Ваша робота: ви розказуєте, чи у вас написано - тоді зачитуєте ситуацію загально загострену в драматичний конфлікт де будуть певні персонажі, певна суперечність іхній інтересів і тим самим певна суперечність іхніх діянь. Очевидно вам не можна забувати, що цей самий конфлікт він є буде ясним, як довго не буде окреслено характеру тих осіб, при найменше в такій мірі в якій саме вони мірі впливають на розвиток дії. Розроблення сюжету цілого не вимагається. Треба намітити конфлікт зробити матеріал драматичним. Конфлікт не обов'язково вичерпується дієвими особами. Конфлікт в зміслі суперечності маючихся і звязаної з цим певної боротьби - він може бути глибшим - не тільки в людях, а і в установах. Вирішаючи питання конфлікту можна глибше сягнути. Я думаю що коли б ми шук п'ять розробили, то це була б надзвичайна школа, тоді підступаючи до любого роману ми були б дома для самостійної роботи і підступаючи до п"еси також, через це, що приступаючи до п"еси значить зруйнувати її а тоді тільки ставить. /Мусить бути така кількість осіб щоби конфлікт був драматичний./

На слідуючий раз принести определення: тема, сюжет, фабула, конфлікт, діалог, монолог, драма, поняття драматичного і поняття сценічного.

